

TE GAST

Dialogoog over anders gaan leven

De temperatuur stijgt deze dagen tot recordhoogte en vooruitkijkend naar de winter vreezen we een aardgastekort. Een paradoxale constatering die ons met de neus op de feiten drukt dat de gevolgen van de klimaatcrisis, de oorlog in de Oekraïne en de energiecrisis niet los van elkaar staan.

Bovendien benadrukken zij de urgentie om anders aan te kijken en vooral ook anders om te gaan met de opwarming van de aarde, met de politiek van Poetin en met ons gebruik van fossiele brandstoffen. Nooit was de prikkel om te veranderen groter dan nu. Zelden was de betekenis van een transitie zo helder; een structurele en totale verandering als optelsom van op

Gaan wij nu werkelijk veranderen?

elkaar inwerkende en elkaar versterkende ontwikkelingen op meerdere gebieden tegelijk zoals cultuur, economie en natuur.

Intussen zijn de wandelende bomen van Arcadia-Bosk gearriveerd op het Wilhelminaplein in het hart van Leeuwarden. Het principe 'Als bomen kunnen wandelen, kunnen mensen veranderen' heeft een meer dan actuele impact. De groene golf door de Leeuwarder binnenstad geeft ons een nieuw perspectief en helpt ons anders te kijken naar ons eigen leefmilieu.

Gaan wij nu werkelijk veranderen? Dat lijkt de kwestie. In Vlaanderen was Agalev eind vorige eeuw de partij van de Groenen. Een welluidende samenstelling van de eerste letters van Anders gaan leven. Een mooi verwoorde naam die tegelijk uitnodigt en een appel doet.

Anders gaan leven lijkt urgenter dan ooit tevoren. Het is niet alleen meer dan wenselijk maar vooral onvermijdelijk. De Amerikaanse president Joe Biden zou mogelijk nog deze week de noodtoestand om het klimaat willen uitroepen, meldt *The Washington Post*.

Energiecoördinator Bouwe de Boer van Fossylfrij Fryslân zegt dat we de energietransitie technologisch al lang kunnen realiseren, maar dat het vooral ook een psychologische drempel is. Energiecoaches van de gemeente Leeuwarden helpen juist mensen met een kleine beurs met tips en adviezen over concrete energiebesparende maatregelen om de steeds maar hogere energierekening te kunnen betalen. Alles wat je investeert in isolatie en besparing, hoef je immers niet te gebruiken.

Nu de temperatuur oploopt en het stikstofdebat voor verhitte gemoederen zorgt en dreigt vast te lopen in emoties, ontkenning en elkaar beschuldigen is er juist behoefte aan ruimte voor bezinning en dialoog. De kerken bieden dat in het randprogramma van Arcadia-Bosk.

Geen welles-nietes-debat, maar een bezinnende dialoog waarbij wij samen zoeken naar verdieping rond de mogelijkheden anders om te gaan met energie. Hoe kunnen wij veranderen en bijdragen aan een meer eerlijke en duurzame wereld met groene energie? Wat kan ik zelf doen om anders te gaan leven? Niet vanuit wijzen naar anderen of doemdenken, maar vanuit mogelijkheden van nieuw perspectief.

GERBEN HOOGTERP
Predikant Lekkum
geloveninleeuwarden.nl

'Anders leven lijkt urgenter dan ooit tevoren. Het is niet alleen meer dan wenselijk maar vooral onvermijdelijk.' FOTO GERBEN HOOGTERP

De redactie stelt reacties van lezers op de inhoud van de krant op prijs. U kunt ze per brief of per e-mail sturen.

adres:
Redactie LC, Ingezonden
Postbus 394
8901 BD Leeuwarden

mail:
ingezonden@lc.nl

Vergeet niet uw naam en volledig adres te vermelden. Ingezonden brieven mogen maximaal 200 woorden tellen, bijdragen voor Te Gast maximaal 500. Inzendingen kunnen worden geredigeerd en ingekort.

De uitgever van de LC mag geplaatste bijdragen in een databank, bestemd voor elektronische uitgaven, opnemen.

INGEZONDEN

'Linksom of rechtsom zullen we naar een andere manier van landbouw en veeteelt moeten.' FOTO ANP/KOEN VAN WEEL

Doorbreek taboes

'Lerarentekort doorbreekt taboes', kopte deze krant (LC 2 juli). „Door de manier waarop scholen nu bekostigd worden, is er geen stimulans om samen het lerarentekort in de regio op te lossen”, stellen onderwijsministers Dijkgraaf en Wiersma in een brief aan de Tweede Kamer, daarom broedt het kabinet op onorthodoxe maatregelen.

In samenwerken ligt de oplossing tot dit probleem. Goede voorbeelden van samenwerking zijn er en dit kan in veel meer plaatsen. Vele directeuren van basisscholen, die elke dag direct met het probleem te maken hebben, zouden graag willen samenwerken en mogelijkheden tot fusie willen verkennen. Ze geven daarbij tevens aan dat dit beter voor het hele onderwijs is.

Waarom gebeurt dit dan niet?

De raden van Bestuur van de onderwijsstichtingen staan daar vaak niet voor open. Tegenwoordig wordt de keuze voor een school echter voornamelijk gebaseerd op praktische overwegingen (afstand) of de manier van lesgeven, en niet meer op basis van de overtuiging van de stichtingen. Dat staat samenwerking of fusies niet meer in de weg.

De kop 'Lerarentekort doorbreekt taboes' zou dus niet zozeer moeten gelden voor het kabinet, maar meer voor de raden van bestuur. Denk verder dan je eigen stichting, doorbreek taboes, ga in gesprek en zet het belang van voldoende en goed onderwijs voorop.

Johan Steenbeek. IJlst

Landbouw

In de krant van 16 juli schrijft A. Veenstra dat Nederland uitermate geschikt is voor landbouw. Dat mag zo zijn, maar de huidige hoge productie van vlees en zuivel is alleen mogelijk met grote hoeveelheden kunstmest, gebruik van veel gif en aanvoer van grote hoeveelheden soja uit Zuid-Amerika. De gevolgen zijn dat er veel stikstof wordt uitgestoten en de biodiversiteit hollend achteruit gaat. Linksom of rechtsom zullen we naar een andere manier van landbouw en veeteelt moeten. Biologisch, natuur inclusief en met minder koeien per hectare. Op die manier profiteren we optimaal van de geschiktheid van ons land voor landbouw. Boeren worden zo minder afhankelijk en ons landschap wordt er mooier door.

Kees Iepema. Boksum

Nul btw op groente en fruit

De Tweede Kamer wil de btw op groente en fruit terugbrengen naar nul, om iets aan de ongezonde leefwijze van mensen in achterstandswijken te doen. Die blijken onevenredig vaak te lijden aan extreem overgewicht, door ongezonde voeding.

Ze eten dat noodgedwongen, want gezond voedsel is te duur. Afschaffen van de btw op gezond voedsel zou de oplossing zijn. Laatst zag ik op tv een reportage over bewoners van zo'n achterstandswijk in een middelgrote stad. Inderdaad veel overgewicht. Maar ik zag ook zaken als cola, chips en frikandellen de revue passeren. Ook steeds shag binnen handbereik. Op de achtergrond flesjes bier. En mega-tattoos van top tot teen. Daar is wel geld voor, kennelijk.

Zijn groente en fruit echt te duur? Ik heb eens rondgekeken in de groente- en fruitafdelingen van supermarkten en groentezaken. Het is ongelofelijk hoe goedkoop groente en fruit is. Sperziebonen,

'Zijn groente en fruit te duur?' FOTO LC

witlof, wortels, sla, spinazie kosten per halve kilo minder dan een euro. En ze zijn wekelijks ook in de aanbieding voor een nog lagere prijs. Voor een tientje heb je genoeg voor minstens twee gezonde maaltijden.

De btw terugbrengen naar nul de oplossing om gezond voedsel voor een ieder bereikbaar te maken? Dat zou betekenen dat het groente- en fruitpakket van 10 euro zomaar 90 eurocent goedkoper wordt.

Dat zal een stormloop op groen-

tezaken ontketenen. Maar de btw-afschaffing op groente en fruit zou voor de staat wel een vermindering van inkomsten van ongeveer 1 miljard euro betekenen. En daar schrokken onze volksvertegenwoordigers van. Hoe gaan we dat betalen? Het gaat over de volksgezondheid, maar als dat geld kost geeft onze overheid niet thuis. Het voorstel is dat te compenseren met een suikertaks, bedoeld om consumptie van onder andere frisdranken te beteugelen. Dat zal ook weer vermindering van inkomsten betekenen.

Hoe komen we hieruit? Daar hebben onze volksvertegenwoordigers een geniale oplossing voor bedacht. Wat zijn groente en fruit eigenlijk? Geen idee. Daar gaan we eerst een onderzoek op loslaten, en na het reces komen we hierop terug (LC 6 juli). Wat ze ook bedenken, ik vrees dat deze actie boter aan de gal zal zijn.

Gert van Meegdenburg. Leeuwarden